

Foglalat: Magyarország és Erdély (kinevezések 's helyettesítések; irányozik: nézetek a' flumei vasutról; budapesti napló; botrány és verkedés a' német színházban; magyar játékszín krónika, Pesten 3 rendű gyűlés. A' mezei naptár ügyében; Stessel 2500 kötetű könyvtárát a' budapesti orvosegyesületnek aján-dékozza; ennek az asphalt-ügyében felszólítása; a' pesti prot. főisk. tárgyában; a' vakok intéz. adakozások; Hont megye (sérelm Károlyváros ellen a' magyar levelek elnem fogadtatásai miatt, megyei körlevelek iránti intézkedések 'sat.) Sopron megye (újs ujtási eredmény; vitatkozás a' rábaszabályozás 's egyebek i-ránt 'sat.) hirlapkirovat.) Spanyolország (a' cortes ülések e. halasztattak; Espartero Barcelonába indult 's a' L.) Anglia (a' kínai győzelemről vélemény 's an-nak ünepeltetése 'sat.) Franciaország (vélemény Anglia jelen helyzetéről.) Értéstitő.

Magyarország és Erdély.

A' fenyítő törvénykönyv kidolgozására nevezett országos választmányhoz nm. Teleki József erdélyi kormányzó ő ex. helyébe m. Hertelendy Ignác toron-táli főispán, elhunyt Dessewffy Aurel gr. helyébe pedig m. Péchy Emanuel gróf zemplényi főispánhelyettes nevezettek ki választmányi tagokká.

Nádor 's örökös főispán ő fens. Uffer József dr. pilisi járásbeli orvossá méltóztatott kinevezni.

Bezerédi Bezerédj György cs. kir. udv. tanácsnok és a' dunántuli kerületi tábla elnökének neje szül. Szegedy Antonia (Bezerédj István derék országgyű-lési követünk napa's az elhunyt Bezerédj Amália ismételtes magyar író nő anyja) végelgyengülésben, életének 62dik esztendejében nov. 22kén elhunyt.

Nézetek a' flumei vasutról. Lapjaink idei 73ik számában előadván igénytelen nézetünket 's ohajtásinkat közkölségen építendő országos vasutainkról, ellene nyilatkozánk a' P. Hirlap azon aggódó bizalmatlanságának, miszerint az nem bizván nemzetünk elegendő ereje 's akaratjában a' pestflumei vonal létesítésére, felhagy ezen pálya iránt oly hű felőllet 's táplált reménnyel, 's csupán Károlyvárostól Eszékig ohajt vasutat építetni, 's azt is csak lóerőre, még pedig olyképp, hogy rajta kissé módosított közönséges szekerek is járhas-sanak; és ezen darab vasutra 8 millió főt számít. Mi sem szoktuk ugyan magun-ka't vérmes reményekkel ámitgatni, hanem azt mégis inkább ohajtottuk, miszerint a' nemzet, ha már 8 millió kölcsönvétre elhatározza magát, adjon ezen összeghez még másfél vagy kétszer annyit, 's hogy dunántuli részünk nemcsak duamelletti hanem belsőbb megyéi is részesülhessenek benne, építsen Fiumétől egészen Pestig, 's ismervén nemzetünk természetét, mertük állítani: „miszerint 30 mil-liónyi kölcsönvétre nem sokkal több erővel kellene a' nemzetet birni, mint 8 mil-liónyira, annyival inkább, mivel itt elvöl 's holmi szűz vállakról lenne még főleg szó.“ 'S mivel némelleyk számítása szerint, ha a' kézi munkát részint a' közel megyék népe, részint a' határvidéki 's rendes katonaság teljesítendő, a' pestflumei pályára 20 millió elég lenne: ismételtük állításunkat, hogy ha a' nemzet kölcsönvétre kész, megajánlandja azon 20 milliót is, vagyis fizetendő a' törlesz-tésére évenként kivántató 1 milliót. A' P. Hirlap 201. számában ismét a' flumei vasutról értekezvén, nézetünket méltánylólag, róla 's ezt jegyzi meg: „a' Jelen-kor aggódó bizalmatlanságunk ellenében minap úgy nyilatkozott, hogy ha egy-szer a' nemzet magát kölcsönvétre elhatározza, az öszvegeben föl nem akadand, 's nem sokat gondoland vele, ha valljon négy vagy negyven milliót vegyen é köl-csön? Mi általában véve ugyan nem szeretnők, ha a' nemzet illy könnyű n gon-dolkoznék a' 4 's 40 millió közti különbségről; ez esetben azonban, hol a' köl-csön felszámíthatlan áldással gyümölcsözne, ohajtanók, hogy viszonyaink ismétel-tében csatlakozzunk, 's tisztelt pályatársunknak igaza legyen.“ A' fejtegeté-sék, de kivált országos kérdések 's tervezetek nyilvános megvitatása körül nem követhetni el nagyobb hibát, 's nem buktathatni meg az ügyet könnyebben, mint-ha egyik fél a' másik észrevételei 's ellenvetéseire siket, 's mindig csak saját szempontjából szereti a' tárgyat tekintetni; mert vannak dolgok, és kivált a' nemzet minden részét érdeklők azok, mellyek megítéltetése körül a' nép szava is-ten szava, azon egyszerű oknál fogva, mivel több szem többet lát és több akarat többet nyom. Hogy ellenben a' nép szava mindenütt isten szava, azt nem állít-hatandja senki, ki tapasztalá, mikép vannak a' tudásnak felsőbb régióji is, hol nem annyira észlelés (observatio) 's koránsem akarat, hanem csak éles ész, az emberek milliói közt ritkán mutakozó éles combináló 's következtető tehetség fogatos: 's Newton korának népe hiába esdítettett volna össze azon elvek 's felföldözések elővárászlására, miket ő a' tudományak örökített, sőt a' tengeren-tuli győztes nép is alig lelendé föl keblében azon boldogító eszméket, mellyekkel őt a' nagy Washington áldá meg. Hanem illy tudományos tárgyakról szabadon emelkedhető észrevételeket is figyelembe szoktak venni; annál nagyobb hibát követnénk el tehát oly tárgyak körül, mellyek csak külön szempontokból eredő nézetek összeegyeztetése által deríthetők ki, ha a' másképp nyilatkozók vélemé-nyét teljesen mellőznők. Az országos közkölségen épülendő vasutakhoz pedig már csak azért is érvényesen szólhat mindnyájunk, mivel létesítésükhöz, miként akarjuk, mindnyájan járulandunk; mert a' dolog természete azt hozza magával, hogy ki fizet, az szólhasson; 's ha valaki ez ellen azt gördítendő, miszerint van a' világon mégis, tudunkra egyetlen, alkotványos ország, hol épen a' mitsem fize-tők birnak szóval, míg a' fizetők elnémíttatvák, erre mi csak azt válaszoljuk, hogy az nem természetes állapot, 's azt a' természet, ha ollykor sokáig is, de örökre még sehol sem türte, következteték azon bizonyos országban sem türhe-tendi. — Ezeknél fogva mi igen méltányoljuk 's helyén is látjuk a' P. Hirlapnak vasutaink iránti nézetünkre fordított figyelmét; hanem, ámbár tudjuk, 's magun-kon is tapasztaljuk: mikép nem ér főleg lapszerkesztő a' sok olvasgatásra, még-is nagyon sajnáljuk, hogy az érd. szerkesztő ur 73 számunkba ujolag nem te-kinthete; mert mi ott nem 4 és 40, miként állittatik, hanem 8 és 20 v. 30 mil-lió közti különbségről szólánk, 's ezt így kérjük megigazíttatni. Egyébiránt a' 8 és 20 millió közti különbség is sokkal nagyobb, sem hogy azt, sőt csak mor-zsányit is a' nemzet könnyelműen vállalra ránthatna. Azon sejtítésünk azonban, miszerint a' teendő országos kölcsönvétnél sokkal nagyobb nehézség fekszik an-nak eszméje iránti elhatározásban, mint a' már elfogadott eszme mekkorai telje-sítésében, koránsem rejt magában könnyen gondolkozást; sőt igen természetes,

hogy a' nemzet, ha mar csakugyan akar valamit, a' szükség kívánata szerint 's erejéhez képest jót, tartósat 's legczélszerűbbet akarjon. Mert hisz, ha az olly kiszámíthatlan hasznót hajtó vaspályákat csak az elkerülhetlen szükséghez akar-juk szoritni; bizvást kérdezhettük: miért nem zsugoriskodánk inkább más inté-zetink mellett? Hiszen azon nevelés, mi végett a' Ludoviceum készült, talán nem olly nagyszerű épületben is teljesülhetett volna, és a' sok bányavirág, könyv és állatbőr olcsóbb házban is elállhatott volna, mint az országuton emelt épület. Szegény vagy fukar ember, igaz, olcsó posztót szokott venni, mert vagy nem te-het róla, vagy feledi; mikép olcsó húsnak hig a' leve. Ki az országos vasutakra nézve az országtól olyat kívánna, mi erejét haladja, az lehetetlent ohajtana: a-zért itt mind az ország erejét, mind szükségét egyaránt tekintetbe kell venni. El-ső kérdés minden esetre: mikép törlesztessék a' fölveendő kölcsön? Ha csak föl-emelt sóárt, absentisták adóját 's más egyéb tárgy indirect adóz tatását szánjuk e' czélra, ugy bizony csak annyit merhetünk, mennyi telik; ha azonban egyenes közadóval akarjuk azt leróni, ugy tehetségünket nem annyira erő, mint akarat határozandja; mert ha a' szegény nép annyi millió adót fizethet, mennyit fizet, ugy a' gazdag nemesség fizethet talán 1 millió évi kamatot. Fogadtassék el mind-azáltal bármely mód, a' pályát egyszerre minden ponton ugy sem kezdhetjük el, hanem több évig darabonként építendjük, 's így a' megkivántató pénznek csak kis részét fizetendjük évenként. Az építés tervét azonban megtehetjük egyszer-re, 's mi csak arra figyelmeztetünk, hogy a' vállalatról eleve kell tisztába jö-nünk, 's mielőtt hozzá fognánk, elkerülhetlen megszabnunk az alakítandó vas-utháló képét, mert még a' házépítésnél is, első munka a' tervkészítés. Már pedig a' kereskedési, honvédelmi, szellem- 's anyagforgalmi, szóval nemzetemelési ér-dekink legszükségesebbnek sürgetik a' Fiumétől Pesten 's Debreczenen át Kolos-várig nyulandó vaspályát. Ezt a' nemzet érzi, és miként a' megyei gyűlések mu-tatják, nyílt vallomással meg is ösméri. És mi a' mekkora mértékben érezzük e' vonal fontosságát, épen olly igen csodálkozunk, hogy a' különben vállalatokra 's fizetésre olly sokat buzdító P. Hirlap első riad el a' vállalatól 's felhagyván a' pestflumei vasutal, Eszék vagy Vukovárnál akar megállapodni. És ha csaku-gyan itt állanánk meg, akkor nemesak hogy vasutháló helyett vasutdarabokat lé-tesítenénk, hanem azon vasuthálónak tán még jövődjét is megronthatnók mert ha Vukovárig építjük az első vonalt, kérdés: fogja é azt valaki, 's ha fog-ja, igen későn fogja Duna mentében Pestig folytatni: 's akkor lesz Pozsonynál egy, más talán Debreczen felé 's ismét a' részekben egy darab vasutunk, egy-mástól elszakadva, mintha nemzetünk minden tulajdonán fekünnék azon átok, miszerint egységgé nem szabad összeforrnia. Nincs erőnk egyszerre vasuthalót teremteni, de van erőnk, azt egyszerre kijelölni: építsünk hát tehetségünk sze-rint darabonként a' kijelölt irányban. Mi Pécsig ohajtók azt egy huzamban vitetni, 's csakugyan, ha talán a' hegyek miatt nem is épen Pécsig, de mégis mennyire le-hetszomszédságaig vont vasut, mint mondók, kevés módosítással kielég itenő mind azon igényt, mit Eszéken várhatunk, 's a' mellett megnyernők azt, hogy a' vas-ut későbbi években Pestig folytathatnók. És mi világosan kifejtők, hogy az al-föld vizesatornáji vagy a' talán építendő bánágbácskai vasut is Mohács közelé-ben, hova kis szárnyvonal építhetnők, áttehetné szállítványit a' flumei vo-nalra 's azért azokat koránsem kellene Pestig 's ismét vissza lefelé czipelni. Nem titkolhatjuk el tehát sajnálatunkat, hogy a' P. Hirlaptól meg nem érttetünk 's ezt veti nézetünk ellenébe. — Mi végre a' ló- vagy gözerőre építést illeti, e' részben tanulságot nyújthatnak a' külföldnek eddig tett tapasztalati. Ugylátszik, a' gőz-erő czélszerűbbnek mutatkozik. Sőt az angolok már ezzel sem érvén be, még mesterséges gépezetű — ugynevezett aerostaticus vasutakat építenek, mellyek mozgonya az antlia pneumatica elméletén alapszik, 's azon elsőbségük van a' többi fölött, hogy sokkal yorsabbban haladnak, 's ámbár költségesebbek 's gözerő, a' levegő kiszivattyuztatására itt is alkalmaztatik, mégis ceélszerűbbeknek 's hasznosabbaknak ítéltetnek. A' nemesak személy-hanem áruszállításnál is szük-séges gyorsaság, 's egyeben kívül főleg nálunk a' népre leendő hatás, ugyhisz-szük, elengedő ok arra, hogy hol lehet, gözerőre építsünk. Mi pedig különö-sen a' debreczeni vonalt illeti, itt alkalmasint nemesak czélszerűbb, hanem taka-rékos is lenne gözerőre építeni; mert itt a' költség legnagyobb részét minden esetre az utágy tennő, mivel ide a' kőanyagot messze vidékről kellend hor dani; ha pedig lovak rongálandják az utat, természetesen sokkal gyakrabban kellend azt messziről hozatott kövekkel javítgatni, mint ha csupán a' vassinek alattiakon fe-künnék az egész teher. Mi végre a' Lőcse felé tervezett vonalt illeti, az jelen körülményink közt még nem látszik olly szükségesnek, mint a' debreczen-flumei, annyival inkább, mert azon nagy vonal, pestmegyei részét (Rákostól Hatvanig) kivéve, most is legjobb utaink közé tartozik. B. —

Budapesti napló. Némi szempontbul némelleynek tán örvendetes; de valóban mégis szomorú eseményről fogunk szólni, melly e' hó 2kán a' pesti német színházban történt; e' botrányt lapjaink nagyobb része közlé már, 's mi azért késkedtünk eddig, hogy azokból a' közlendőket kiszemelhessük, mert megvalljuk, hogy 1832ben fogadást tettünk soha többé nem lépni át a' német színház küszöbén, 's e' fogadásunkat mindeddig szilárdul megtartottuk, ezentul pedig még inkább fogunk ahoz ragaszkodni, miután azon színházban darab idő óta olly események vannak ugy szólván napirenden, mellyek minden ép izlésű em-bert undorra kényszerítnek. A' tény röviden ebből áll: Mink énekesnő sok

ideig paczkázott a színház-igazgatóság, minek M. elbocsátása lett következménye; párthivei e miatt P i x i s énekesnőt kifütyölték 's addig tomboltak, míg az egyik igazgató végre megigértte, hogy Minknével alkudozásba fog bocsátkozni. És ez megtörtént, 's Minkné dec. 2kán mint Norma föllépett; egy két fütyöntés hangzott azonnal, mert Pixisnek is voltak párthivei, de ez a' tapsolók elnyomták; ezek azonban annyira tomboltak és tapsoltak, hogy a' fütyölők száma mindinkább szaporodott 's végre a' függőnyt le kelle bocsátani 's színteremen kívül majd generalis verekedés támadott, mellyben olyanok is részesültek, kiktől minden szempontból pédaadást kellene várnunk az illedék 's műveltségben, 's kik mindeddig azon ürügy alatt mellőzék szegény nemzeti színházunkat, hogy ott az ifjuság igen durván viseli magát, 's ezt ők mondák, ők kik verekedtek! 's mondák a' magyar ifjak ellen, kik a' nemzeti színházban, istennek hála! még illy durva betyárságra soha sem vetemültek. A' hátaik eldöntése a' kedélyeket kissé lecsöndesíté, 's a' függőny ismét fölvonaték, de Minkné ellen olly nagylett az ingerültség, hogy almák, tojások 's burgonyák röpültek a' színpadra, 's egy tojás arczon találá az énekesnőt, minek következtében fél ajultan kelle őt a' színpadról lekisérni! E' botrányokat a' „JUCHS“ cz. silány semmiség egy fölvozásának eljátszásával fejezék be, 's a' művelt német közönség büszke öntudattal hagyá el a' nemes csatatérről, 's azóta, hála a' magyar gondviselésnek! mindennap szép számú közönségnek örvendünk nemzeti színházunkban. Eddig a' tény maga, most már szabad legyen e' tárgyról észrevételinket néhány pontba szorítanunk: 1) Egy más színházi énekesnő vétkesb vala mint Minkné, mert a' közöns. szemtől szemben sérté meg, M. csak az igazg. szedte kissé ránczba, 's még is milly különbség a' büntetés közt! És akkor durvának mondák a' magyart, ki csak fütyölt, most pedig a' műveltséget igénylő német közönség ütlegezéshez 's dobáláshoz folyamodék, ámbár összetett kezekkel 's könnyű szemekkel, könnyörögve fordult hozzá az énekesnő, ki szorosan véve, magát a' közönséget nemis bántotta meg. 2) Primadonnák tanulhatják ebből, hogy tehetségökhez illő díjt követelni teljes joguk van, de tudják meg egyszerűen, hogy a' nőt mindennek fölött gyöngédség, a' valódi művészt pedig szerénység illeti. 3) Külföldi művészek ovakodhatnak a' pesti német színpadon vendégszerep-adástól, mert a' művelt közönség ott majd könnyen tojással 's rothadt almával jutalmazhatja fáradozásikat. 4) A' művésznők „barátjai“ iparkodjanak szivkirálynőknek csak a' színházon kívül hódolni, mert a' zsoldos tapsolás 's örjöngő kiáltozás, olly énekszakok után is, mellyek épen nem sikerültek, végre a' békeszerető 's hidegvérű műismerő béketűrésének fonalát is elmetszik, 's fütyölésre kényszerítik, miből aztán illy gyönyörű csárdai jelenetek származnak. 5) Higye el minden művésznő, hogy „mindenkor“ csak abból származnak ellenségei, habarati, botrányos zajjal 's mintegy kérkedve kihívólag mutatják, hogy ők valóban baráti. Isten örizzen minden művésznőt illy nyilvános és zajos barátoktól, mert ezek előbb utóbb mulhatlanul sirját ássák meg a' művészeti életnek! 6) Az emberek Pesten nem igen szeretik az ellenkező véleményt eltűrni, pedig a' színházi csönd és illedék föntartására nézve mulhatlanul szükségesnek hisszük, hogy v. tőrjünk el a' fütyölést is a' taps mellett, hogy mindenki szabadon fejthesse ki véleményét, vagy pedig illy föliratu táblát függesszünk a' színház falára: „a' ki itt tapsol, fütyöl, bravót kiált, vagy botjával kopog, az a' rendőrség által azonnal kifütyöltetik, bármilly rangu legyen is. A' kinek e' rendszabály nem tetszik, maradjon otthon, a' ki pedig színterembe lép, tacite már alávété magát a' törvénynek, melly áthágás esetén szigoruan fog rajta végrehajtani.“ Csekély véleményünk szerint csak illy rendszabállyal lehetne minden illy botránynak elejét venni, 's a' bécsi várszínházban, ha nem csalatkozunk, csakugyan illyesmi van is divatban. Végre még egyet e' piszkos tárgyról: Carl Henriette dec. 7kén a' pesti német színpadon akart föllépni, miután Budán, a' tulzó tapsok és rükdölések (nem nevezhetjük másképp!) miatt már pisszegtek és fütyöléssel is fenyegetőztek, de a' kedélyek, mikint azt a' hangadó kávéházakban hallani leheté, olly ingerültek valának, hogy az igazgatóság, uj botránytól félve, nem merte őt fölléptetni, hanem más ürügy alatt a' játékréndet megváltoztatá. Mire vezet ez? Daljátékok, melly eddig is silánynak mondatott a' műértők által, többé nem lehetvén adni a' német színházban, most minden héten 3—4 erkölcsmérgező aljas bohózat hozatik színpadra, mellyek telvék czéda feslettségekkel 's a' legjobb erkölcsű fiatal hölgyet is megrontják, ha huzamos időig engedik gondatlan szülői ezen öldöklő mérget gyöngyökre szivárogni. Ezen bajos most hirtelen segíteni, 's ha már Magyarországon fővárosában, melly a' mint némelly bölcsök mondogatni szeretik, óriási léptekkel rohan előre a' magyarosodás szent ösvényén, csakugyan német színház kívántatik a' magyar nyelv 's nemzetiség előmozdítására, tehát legyen; de akkor legalább öröködjenek az illetők, hogy a' nemzetiség sirjába ne temetessék el egyszerűen a' meggyilkolt erény és erkölcsiség is! A' pesti német színházban jelenleg két igazgatója van, 's ez, a' baj egyik oka, mert egyik hajsza, a' másik csáléra huz, az egyik ezt, a' másik amazt pártolja, 's mindegyiknek pártja van a' közönségben, 's azonkül szabadjegyes hadserge is, melly aztán fölvaltva ma az egyik, holnap a' másik érdekét törekszik megbuktatni, és e' mellett azután a' színház békés látogatóinak még éltök is vesztélyben forog, mellyet eddig csak kivilágított utcáinkon kelle féltetniök. Hogy ez nem tulzás, hanem csak meztelen való, azt a' dec. 2ki esemény eléggé tanusította. 'S végre pedig száz szónak is egy a' vége, a' német színházat most ideiglen talán nem ártana bezárni, vagy a' dalhős primadonnák itt létökig legalább operát nem, v. ezek kizártával, adni, ha lehet, és gondoskodni, hogy uj és jól rendezett igazg. uj és jobb tagokkal, jobb és tisztább művekkel lépne föl, 's hivatását lélekismertesen teljesítene, Magyarország dicsőségére 's nemzetis. örszellemeinek szívmelő örömeire! — F. hó 7kén József külvárosban esti hatodfél órakor tűz támadott, melly azonban a' gyorsan érkezett segély következtében csak egy házat hamvasztott el. 6kán éjjel a' megyeházban is gyulás volt, melly mindazáltal minden zaj nélkül elnyomatott. 9dikén reggeli órákban szinte tűz volt. — Nemzeti színpadunkon f. h. 2kán adaték: „Két ur szolgája“ vigj. 3 felv.; 3ikán Bartháné jutalmára bérszünettel először „Psztl“ vigj. 2 felv., Scribe után ford. Lukács Lajos, és „Belizár“ dalj. első felvonásának egy része; 4kén, Enzersdorffii postalegény' bohózat 3 felvon.; 5kén „Paul Johnes“ dráma 5 felv.; Lendvay a' czim-

szerepben ismét olly jelesül játszott, hogy legkisebb kifogás sem lehet ellene; e' színészünk általában rövid idő alatt legdicsőrebb szorgalommal annyira tökélyesbité magát, hogy Egressy Gábort igen könnyen nélkülözhetjük, 's visszatérését már csak azért ohajthatni, hogy Lendvayt mellette kissé kimélni lehessen, mert ő olly gyakran játszik most, hogy egészségét móltán félhetni; 6dikán „Beatrice di Tenda“ dalj. 2 felvon., Markoviczné és Bábiczky Károlina, mint vendégek, vagy műkedvelők; 7kén „Könnyelműség szerelemből“ vigj. 4 felvon. e' hosszas és csoszogó haladásu német vígjátékban egy pár jó gondolat uszkál ugyan, de az egész mégis magán viseli a' szokott német unalmasság bélyegét; 8k. „Micz bán családja“ dráma 4 felv. Szigligetitől. —

A' természettudományi társulat közhírré teszi hogy a' jutalom-kémletré kitűzött muraközi Asphalt megérkezvén, a' pályázni kívánó vegykémeknek, a' Hagymalvival együtt szolgálatára áll a' társulat lakán vármegyeyutczai Schwindlerházban. A' pályamunkák, mint már hirdetve volt, magyar nyelven irva 1843. évi junius 31kig küldessenek t. Bugát Pál urhoz mint a' társulat elnökéhez. — Pesten, dec. 8kán 1842. Irinyi János.

A' Mezei Naptár ügye iránt annak számos példányban eszközölt részint kiosztogatása, részint egyébkénti terjesztése által ujabbán a' következő cz. hatóságok, testületek 's egyes hazafiak valának szivesek részvétöket teltleg bizonyítani, névszerint: az ájtatos iskolák szerzetének jószág-igazgatója, Barakonyi Kristóf ötvöskönyi lelkész. Benkő Dániel fm. Eszterházy Pál ő hgsége lévai praefectusa. Bereg megye rendei, Danilovics Mihály lelkész, 's nevelő, Darányi Ignác h. ügyv., 's m. gazd. egyesületi rendes tag, Desseffy Emil gr., Erdélyi József h. ügyvéd, Esztergom megye rendei, Gömör megye rendei, Hajós Károly h. ügyv. (Dömsödön), Hell Ödön kir. kincstári gazdatiszt, Horváth Dénes m. Károlyi György gr. számvevője, Horváth Elek nógrádmegyei főszb., Högyész Lajos tb., Karika Pál profess. N. Körösön (ismét), n. Károlyi Lajos gr. alföldi ur. tisztsége, Kolosváry Sándor veszprémi kanonok, Kölesy Vincze gazdatiszt, Lónyay Gábor tb., Omaszta Zsigmond tb., pannonhalmi olvasó társaság, Pilip János kisdaróczi lelkész, Rapos József (Pannonhalmán), Richter Alajos járszai prépost, Skita Mihály urodalmi tisztartó, Stipula János prépost és Jászberényi lelkész, szarvasi gazdasági fiók-egyesület, Székács József lelkész, és Tata városa: — kiknek hálás köszönetemet levén szerenesém nyilvánítani, nem hallgathatom el Horváth Elek nógrádmegyei főszb. úrnak e' részben különösen kitüntetett 's követésre móltó buzgalmát, ki a' Mezei Naptárból aránylagos számú példányokat a' járásában fekvő helységek jegyzőji között olly végre osztogata ki, hogy azokat számadás és felelet terhe alatt a' lakosoknak adogassák el. Illy módon száz ezreket lehetne rövid idő alatt elterjeszteni a' hazában. 'S minthogy az érintett kalendáriumnak azidén számos példányban nyomtatott kiadása az utak járhatlansága miatt még egészen nem kelt el: azon t. cz. törvényhatóságok, urodalmak, testületek, 's hazafiak, kik a' m. gazd. egyesület ismételtesztési törekvéseit e' részben elősegíteni ohajtják, hazafiúi tisztelettel szólíttatnak fel: lennének szivesek akár egyes könyvtárosokért kezeskedőleg, akár előlegezéssel, vagy a' fentisztelt fszb. ur példája követésével kezét nyujtani, kik pedig megrendelt példányukat még el nem vitették, ne terheltessenek azokért a' titoknoki hivatalba (Borz utca 219dik szám a' Boronkay ház emeletébe) minélelőbb alkalmat küldeni. Kelt Pesten decemb. 15ö n. 1842. Kacs Kovics Lajos m. gazd. egyesületi titoknok.

A' budapesti kir. orvosegyesület november 30án tartott ülésében bejelentvén, hogy bécsi gyakorló orvos dr. Stessel jeles hazánkfiától az egyesületnek ajándékozott 2500 kötetből álló könyvtár legnagyobb része immár megérkezett: ezen tudósítás általános hálával fogadtatott; és az egyesület által a' buzgó honfinak már kijelentett 's jegyzőkönyvbe iktatottszíves köszöneten kívül elhatározatott, hogy hálás emlékül ezen könyvtár a' nagylelkű ajándékozó neve méltó örökítésére Stessel könyvtár nevet viseljen.

(A' pestiprotetanus főiskola tárgyában.)

A' magyarhoni ágostai hitv. evangélicusoknak f. e. egyetemes gyűlése által, a' középponti prot. főiskola létrehozásában munkálkodó meghatalmazott választmányhoz mgos „bárá Prónay Albert, k. tan. Schedius Lajos, t. Benyovszky Péter, Kossuth Lajos, Melczér János, Székács József és Taubner Károly urak“ nevezetvén ki; az ekkép egyesülendő két testvér-felekezeti választmány, jövő 1843ik évi első ülését, (melly az üdves vállalat előmozdításában eddigelé tartott ülések 25dike leendő) január 6ik és következő napjain fogja tartani, a' pesti reform. paplak teremében. Kelt Pesten 1842 december 7dikén. Bajkay Endre jegyző. —

A' vakok pesti intézete pénztárába novemb. adakoztak: Mathieu Karolina tábori gyógyász özvegy hagyománya 20 for. Kurecz Teréz szül. Kutscher pesti házbirtokos hagy. 2 fr. Dettelbach András pesti lakos hagyom. 4 for. Schweighoffer Aloiz pesti lakos hagyom. 24 kr. Bolakovszky Teréz sz. Streibl pesti lakos hagy. 48 kr. Keitl Anna szül. Tietz pesti lakos hagy. 24 kr. T. Eklér József fejérmegyei tb. hagy. 40 fr. Buschendorf Borb. pesti lakos hagy. 24 kr. A' pestvárosi arany- ezüstműves czéh ajánlata 4 fr. T. Polacsek János békési káplán hagy. 5 fr. T. Bényász György jolsvai pleb. hagy. 15 fr. A' dunántuli ág. hitv. super. gyűjtetett 26 fr. 47 1/4 kr. T. Breznyánszky András sóskuti pleb. hagy. 10 fr. Simonides Antal pesti keresk. hagy. 2 for. Moser Borb., szül. Oxenmajer pesti lakos assz. hagy. 24 kr. Az intézet uj háza fölépítésére: a' szeptesi koronás és kiválts. városokban gyűjtöttek 223 fr. Ns Temes megyében gyűjt. 167 fr. 41 kr. Föszolb. Bicskey Lajos gyűjtött Bereczelen 2 for. Nánás és Böszörmény hajduvárosokban gyűjt. 41 fr. 10 kr. Ns Nógrádmegyében gyűjt. 32 fr. 29 1/2 kr. Ns Csongrádmegyében gyűjtöttek: 11 fr. 20 kr. Eszterházy hg fömél. ajánlott 200 fr. Összesen 808 fr. 3 1/2 kr. pengő pénzben. Pesten dec. 15ö napján 1842. Gömör Károly intézeti pénztárnok. Litta Dubraviczky alisp.

Honti közgyűlés. Alig vevé f. évi nov. 21én tartott utolsó évnegyedes közgyűlésünk kezdetét, már is a' nemzetiség botrányos sértését, és az országos törvények abbéli gúnyos kijátszatását tudaták velünk Torontál Rendei, mikép Károlyváros alispánjoknak nemzeti nyelvünkön szerkesztett hivatalos levelét elfogadni nem akarák; a' holt tenger vize után epedő Károlyváros, melly a'

nemze
zatos
— ezt
szert
ohajtj
rende
ellenb
szágo
megy
és a' f
a' vála
rány
ló a' t
megfe
— a'
mipar
dö me
zásjog
ténen
hideg
nem t
kerül
tódjai
válasz
ez utó
kiván
pártol
gyüle
város
zonna
tot me
levele
határo
talova
a' han
pártol
tak —
felszó
közli
ra álla
násin,
megye
gye vo
szeme
egysz
jeles t
másod
tatá le
gye h
szolgá
N. N. u
bei kö
rovato
gálatá
sítja h
selteti
hála az
osztál
lyamo
nöztet
miért?
köz hi
elpiru
érkezo
kalom
jövő é
di kez
sit, m
nak te
évbent
tünket
egyes
velést
ezek k
gazda
állást,
szület
venitv
elérjü
házat
nemze
e. nov
árban
már al
zalgó
tárnap

nemzeti egység elleni törekvés bélyegét megérdemli, felséges urunk által alá-
zatos folyamodásunknál fogvást törvényszabta korlátok közé fog szorítani,
— ezt követé szinte Torontál megye azon levele, — mely először a' büntetőrend-
szert dolgozó választmány munkálatit gyorsírók által a' megyékkel közöltetni
ohajtja, — másodsor pedig az országgyűlési naplót ná d o r ő fensége
rendelése alatt szinte gyorsírók által vitetni kívánja; az első pont pártoltatást,
ellenben a' második, minthogy az országgyűlési naplónak miképen vitele az or-
szágos rendek szoros és törvényes jogaihoz tartozik — el nem fogadást idézett elő
megyénk rendeinel; midőn a' lelkes Szerémnek illyr mozgalmak ellen nyilatkozó
és a' flumei vasút iránt részvétet gerjeszteni kívánó levele megyénk rendei által
a' választmányhoz utasítatva pártoltatott; előadaték K. A. táblabíró által egy bot-
rány t. i. az: hogy találtatnak Hont keblében is a' nemzetiség szent kapcsait du-
ló a' törvény és alkotmány ellen felingerült olly ágost. vall. lelkészek, kik nemcsak
megfelelkezve, de megvetve a' honfi szent kötelezéseit; egy közös édes anya
— a' nyelv — és így a' nemzet ellen törekedni, tót társaságokat alakítani, és hol-
mipanszláv folyamodásokat aláírni elég vakmerők valának, — az előbbinek leen-
dő megvizsgáltatását, az utóbbiaknak pedig a' táblabírói sorbul (és így a' szava-
zásjog elvesztésével együtt, melyet néhány év előtt e' megyétől nyertek) tör-
ténendő kitörlesztésüket K. A. bíró méltán indítványozá; — 's noha ez indítvány a'
hideg kebleket melegíteni kezdé, mégis végzéssé lőn "hogy mivel az aláírók nevei
nem tudatnak, az indítvány el nem fogadatik. Krassónak a' keblében létező bányá-
kerületet orsz. törv. sertéséről vádló és Nyitrának levele, mely Borsiczky Ig. u-
tódjai ellen folytatott perben a' felsőbb helyek eljárását sérelemnek mondja, a'
választmányhoz utasítatott, és az orsz. választmány, mely azonnal összeült 's
ez utóbb érintett megye határozatát a' megye rendeivel együtt nem pártolá. A' kor
kivánatul ihletett Kézsmárk városnak azon tartalmu levele, mikép e' megye
pártolásával is, önállóságukat veszélyeztető sérelmeket ő felsége által még ország-
gyűlésen kívül is úgy kéri orvosoltatni, hogy valamint jövő országgyűlésre a'
városok követői az öszszes polgárság által választassanak, — úgy a' követek a-
zonnal szavazásjoggal is birjanak, kevés módosítással pártoltatott, — e' határozat
megelőzte vita élénkebb volt. — Tolnának a' postabér fölemeltetését tárgyazó
levele következtében ő felségéhez az előbbi postabér visszaállítására végett felírás
határozatott, 's egyszersmind a' h. tanács megkéretni rendeltetett, hogy a' pos-
talovak rendes tartására felügyeltetni méltóztassék; ezeket követik Pest vgyének
a' hangász-egyesület és Nádor ő fenségének a' vakok ujonnan épült intézetének
pártolására felhívó levelei, melyek részvétgerjesztésül az illető szbknak kiadat-
tak — végre Udvarhelyszéknek e' testvérházak egyesülésére hozzájuk intézett
felszólításunkra küldött válasza, és Csanádnak 10 évi rab-lajstromokat vélünk
közölni tudomásul vétetett. — Mielőtt a' helytartó-tanacsot érdeklő dolgok-
ra általmennék, két tény említek, melyek egyike az emberiség részvét szent von-
násin, másika pedig e' szavakon „Judaei comburantur“ alapszik és valóban Hont-
megye Rdei a' részvét legszebb vonását adák, midőn Pásziczky Józsefnek e' me-
gye volt 30 eszdős hü mérnökének, kit tisztje folytatására úgy szólván mind két
szeme világának elvesztése alkalmatlanná tett 600 p. ftot a' nemesi pénztárból
egyszerre kirendeltek 's lakhelyét holta napjáig meghagyták, — helyébe pedig a'
jeles tehetségű ösmért Horváth Józsefet választák 's felesküdtették. A' tények
másodikának sorozata ez vala; — köz szeretetben álló Elfer Adolf sebész előmu-
tatá legnagyobb pontossággal szerkesztett adózó betegek naplóját, kiket ő e' me-
gye határozatánál fogvást a' legnagyobb ügyességgel orvosla 's e' fáradhatlan
szolgálatnál fogva köz felkiáltással tiszt. orvosnak nevezeték, 's most előáll
N. N. ur (nevét elhallgatom mert reméllem hogy a' férfú ki ügyvédink legjeleseb-
bei közé tartozik, tettét már megbánta,) 's hivatkozván némely gyógyszerári
rovatokra előadja: mikép az érintett rovatok évről évre nőttek 's ennek megvizs-
gáltatását kéri, mi megis rendeltetett. — Ez még mind nagyon jól van, mert tanu-
sítja hogy N. N. az adózónak sorsa iránt, kit a' rovatok érdekelnek, részvéttel vi-
seltetik, — noha tán ez is magyarázható, — mert a' felvilágosítás növekedtével —
há! a' az emberiség nemtőjének, az „orvos“ névtől eddig tán visszaborzadó nép-
osztályok is betegségükben — már mégis annyira mennyire orvosi segélyhez fo-
lyamodnak, — ezek után nem tudom az utókor mely daemóni szellemétől ösztö-
nözöttetve N. N. ur kéré a' Rket, hogy az orvos-kinevezést függesszék föl — de
miért? hangzék az egybe gyűlt Rdek szava? — mert ugymond N. N. ur, toleratns
köz hivatalnem viselhet, ezen szavakat egy közös nevetés fogadá, min N. N. ur
elpirult és Elfer Adolf föleskötetett. — Az idő rövidsége kényté a' nm. hianácstól
érkezett dolgokat jövő alkalomra hagyni, — a' belintézkedést illetőleg pedig ez al-
kalommal csak azt közlöm, hogy a' fogtörő bűnyés húsnak ára megmaradt, 's hogy
jövő évi első közgyűlésünk február 20án törvényszékünk pedig mart. 6án veen-
di kezdetét. De mégsem mulaszthatom el közre tenni azon jég hideg keblek érzi-
sít, melyeket sem nemzetiség sem alkotmány, — sem ipar nem lelkesít, e' hazá-
nak teendő áldozatra; melyek közsobor gyanánt nézik megyénkben az 1840ik
évben létesített és annyi jót szepet 's hasznost előidéző gazdasági fiók egyesüle-
tünket: — mert a' — elyett hogy kezét kézbe téve közös erővel parkodnánk ez
egyeb befolyását gyarapítva a' megyénkben olly nagyon hátra maradt földmi-
velést és ipart előmozdítani; — alig vagynak az egyetlen 60 részvényes tagjai 's
ezek közül alig jelenik meg 10 a' minden gyűlésünk másod napján tartatni szokott
gazdasági ülésben — olly pangás ez uraim — mely nem férfias szilárdságot 's ön-
állást, hanem alaptalan gyanúsítgatást idéz elő. Azért lelkesítve egy ujonnan
született nemzeti erő által — legyünk részvényesek, hogy az elhalt ipart fölele-
venítve a' népet éltethessük; 's mindnyájan a' közös de fáradhatlan munka által
elérjük célunkat, mert a' földmívelés és gyáripár részletenki virágozva, e'
házat gazdaggá 's népét, legalább anyagilag boldoggá teendi. Horváth Miklós.

Sopronymegyei tisztújítás. Lővő, nov. 24iken: Ismét
nemzeti ünnep. Sopronymegyének kétszer elhalasztott tisztújítása csakugyan f.
e. nov. 2 fiken végbe ment, minő előzvények 's eredmények lássuk. F. é. janu-
árban tartott közgyűléskor történtek némi nyilatkozatok 's ezek következtében
már akkor megkezdék az izgatásokat is, de azon remény fejében, hogy a' kö-
zelgő tavaszkor bizonyosan megtartatik a' tisztújítás. Huzódván azonban a' ha-
tárnap a' kedélyek is csilapodtak 's csak itt ott név- vagy bucsunap örömei közt

emlékezének némelyek, hogy az még hátra van. Fm. hg-főispánunk magas ál-
lásánál fogva új küldetéssel tiszteltetvén meg, mig Angolországban a' már kitü-
zött sept. 15. határnapot, oct. 25re áttenni kénytelen volt; ennek megtartatá-
sát egészségi állapotjának változtatása gátlá; miről a' tisztelt olvasóközönség is
a' hirlapok utján értesített. Ugy látszott, mintha közegyetértséssel lenné-
nek az alispáni hivatalok betöltendők: azonban egy kis magányérek miatt az
elsőre két kitünő családi név hangoztaték, a' buzgózkodók ajkain. Egyiket több
évi hűségese szolgálata, másikat a' legszebb remények tevék ajánlatossá 's elfo-
gadhatóvá: 's im ezért két párt kerekedett 's némi idegenkedés a' legjobb ba-
rátok közt 's mindenik a' maga ohajtását vélte a' közjó érdekében létesítendőnek.
Voltak é alattomos vesztegetések, ugynevezett lélekvásárlatok, nem tudom, de
azt bizonyosan állíthatom, hogy a' vetélkedők tudta 's akaratja nélkül történt,
ha valamely törvénytelen lépést követtek is el. Nem hiányzott azonban a' közne-
mességnek lakmározása; de nem is csoda, minálunk olesó a' bor: egy 80
itezés német akó ujbort 16 garason p.p. vehetni Kismartonban. Folyt az minden
korosmában, kivált a' főutakon, melyeken a' nagyobb szamu nemesség vonult, sa'
szives adakozók éljenekkel tiszteltettek meg pótlékul a' meghiusodott reményért.
Voltak lobogók nemzeti színűek, 's nemzeti hő kebelbuzgalmak jelenségei, 's ro-
konérzelműek gyűlpontjai, 's épségben hagyattak: de voltak barátságatlan é-
rintkezések is nagyobb vereség nélkül, ámbár mindegyik párt ellenének vélt
nemestársit mindig szemmel tartotta. Egyik nemes társunk megfeleltkezve a'
n e m e s e k jelleméről, pártja érdekében többször kívánt szavazni mintsem il-
lett, 's észrevetvén olly készséggel vitetett ki a' szabad levegőre, hogy maga di-
csekedve mondaná: miképen fáradság nélkül több utat életében nem tett, ugy hogy
örömben [mint mondá] a' haja is megdagadt. No de ez csak zárjegyleg legyen
mondva. — V a s á r n a p d é l u t á n i két órára a' legroszabb utnak daczára
nagyobb részt bevonultak a' 6 — 8 mérföldnyire lakó nemes közönségek ze-
nekisérletben és szép nap levén, az otthonos városi ácsorgó népnek kedves mu-
latságul szolgált e' bejöveti szemle. 6 órakor már előleges tanácskozásra meg-
nyílnak a' hgi palotának ajtái, 's itt öszszegyűlvén és szeretett főispánokat [ki-
nek egészsége felől szárnyalt hírek kétes aggodalmat gerjesztének keblökben]
megpillantván, szünni nem akaró örömszajba vegyültek; mig végre lecsende-
sülvén, tiszta meggyőződésük követésére 's a' kijelöltetendők megnevezésire
általa felszólítottak. Ha az ember előre nem értesül a' megoszlott véleményről,
alig vehető ki a' neveket, melyek hangoztak; 's miután minden hivatalra felje-
lőttettek a' kitűzöttek, kijelenté a' főisp. hogy másnap reg. 7 órak. tart. sz. mise
után, pontban 8 órakor a' választó gyűlést megnyitja. 'S így tavozánk a' napnak
's rosz utnak fáradalmi 's jósló álmainkat a' hosszas éj kárpítja alatt kialvandók.
Fényes küldöttség kíséretében a' kitűzött órában megérkezvén másnap főispán
ő hűsége, 's a' szeretet 's bizodalom hangján üdvözlővén a' RRket kimondá ugyan
hogy felkiáltással, mint legszokottabb törvényes módon szeretné kitudni a' KK.
és RR. akaratját, mi ha nem történhetnék, szavazásszedő 2 választmányt neve-
zett ki, 's ezek egyikének elnökül ifju Miklós herceget kérék ki a' szép jövődőt
benne sejtő megyei RR. Felolvastatott ezután ő felségének a' nm. udv. kancellária
utján közölt kegyes intézvénye, mely két szolgabírói hivatalnak felállítását
rendelé, 's ezt követé a' tisztviselők nevében is alispáni 's főjegyzői lemondás;
ki azonnal a' följegyzendők hiteles fölvételére megerősítettvén, egyszersmind a'
ne talán történhető kicsapongások esetére főügyvéd rendeltetett mellékletül. Kö-
vetkezett a' kijelölés: első alispánra Rohonczy Ignác, Niczky Sándor, Fiáth
János és Simon nep. János u. tüzetek ki. 'S miután a' két első közt a' többség vi-
lágosan kivehető nem vala, 2 18 szökülönbséggel Rohonczy Ignác elsőnek, fel-
kiáltással Káldy József 2dik alisp. megválasztattak. A' jegynői hivatal mege-
rősítettvén a' főbírák imígyen következnek, sopronyi felső járásban: Tóth Bá-
lint, sopronyi alsó járásban: Tóttósy Mihály; répeze-melléki járásban: Csontos
István; rábaközi felső járásban: Badicz Endre; rábaközi alsó járásban: Döry
Antal; főügyésznek meghagyatott: Lampert Imre; főadószedőnek szinte meg-
maradt: Pethe Bálint; számvévo: Simonyi István; szolgabírák lettek v. ma-
radtak: Tóth Samu, Kutrovich Antal, szent-györgyi Horváth László; Lukinich
Mihály 225 többséggel Sztrókay Sándor mellett, Kéry Péter, Radó Dániel, Kollár
Ferencz, Sággy Dániel, Fejér Ferencz, Döry Ádám, Csupor Gábor; tisztü alügyész
maradt Bognár Lajos; aladószedő: Takács István; a' biztosak megerősítették:
egy újválasztás Nagy Károlyra esett. Esküttek maradtak vagy ujonnan választ-
tattak: Szabó János, Trimmel András, Fűry László, Rhorer János, Zalka Mihály,
Nagy Ignác, Hajas Gábor, Fodor Pál, Nagy János, Nagy Zsigmond, Csapó Imre,
és József, Pogány N. — Kramarich Miklós, Noszlopy Antal derék sz. bíráink 's Ta-
kács Sándor esküdt u. u. lemondottak. A' tiszteletbeliek vagy ujra megerősítet-
tek, vagy kinevezettek. Fizetéses egyedink is megerősítették, 'a' így a' nagy
nap fordulati, 's forrongásai megállapodván a' kedélyek főispánunk öszinte le-
ereszkedéssel kívánatossá 's magyar szivességgel kedvessé tett hg asztalánál ki-
engesztelődtek, 's ő fels., ns megyéjének 's hazájának dicsőségét a' leghatalma-
sabb nemzet előtt évek hosszu során képviselő főispánért 's fljában az ifju hgben
e' megye szép jövődjéért, 's a' magas kör két kitünő gyöngyeiért, a' két je-
lenlevő legfényesb magyar öltözetü hgasszonyért, a' jelen vendégkoszoru 's ha-
zánk nagy fia Deák Ferenczért 's a' jeles szónoklat mellett örömpoharak ürültek.
Sopronyba visszasieténk, másnap 10 órán kitűzött közgyűlés folytatására, 's itt
a' KK. és RR. bizodalmit megköszönő nem czikornyás, hanem szivből fakadó sza-
vakkal nyitá meg az ülést elnöklő alispánunk, 's először is ő hűségének azon le-
velét olvastatá, melyben ns megyénk táblabírói koszorujába a' legtündöklőbb ér-
dem 's nevéket soroztatni rendelé. Majláth Antal gróf udv. kancellár, Majláth
György ország bírja, Szerencsy István kir. személynök ő excjokat, kik egyen-
kint legforróbb üdvözléttel tiszteltettek. Megemlékezék hg-főispán az irodalom
jeles férfairól 's nemzetiségünk iránti buzgalmában a' régi magyar nyelv- emlékek
fáradhatlan kutatóját, budai kerületbeli országos főbiztos Döbrentei Gábort is
táblabírónak nevezé több jeles férfival együtt. Az új szolgabírák hová alkalma-
zása kérdésének elintézésére választmányt ajánlott az elnök 's még azonnapi dél-
után összeülvén a' járásokat kevesebbitve célirányosan rendelkezett. Ezekután
az ujonnan választott hivatalnokok felesküdtettek. Évnyegedes közgyűlésünk ha-

tárnappjai jövő évre kihirdetettek, 's köztudomás végett kinyomattatni határozattak. Vitakozás keletkezett még a Rábaszabályozás 's némelly kebelbeli nemesinknek kiadott bizonyásleveleik tárgyában a' nm. lttan. érkezett felsőbb rendeletek miatt, 's noha a' közgyűlés folytatik, mi mégis azon ohajtással távozzánk: Vajha nemzetiségünk szent érdeke 's a' közjó legyenek ujonan választottink vezércsillagai 's nyerjen az édes haza, 's vesszen a' pártosság! T a t a y.

Hírlap-kivonat.

A' Nemzeti ujság 92dik számában egy névtelen hosszán értekezik „Korunk ügyeiben arról: miszerint gyorsan ne haladjunk, hanem jól megfontolva tegyünk mindeneket. Böles javaslatát támogatására felsorol a' világ-történetből példákat, minden újítástól elretentőket. (?) A' felől is declamál, mennyi nyomort okozhatnak a' hazának azok, kik magukat népbáratoknak nevezetik. A' szerkesztő erre azon megjegyzést teszi, de csak nevezze ik; mivel talán akarátja ellenére nyilván kimondja mind kettő: hogy a' valódi népbáratok újításaikkal sem veszedelmezetik a' nemzetet és hazát; és hogy az igen fontolva írott cikkekese, nem a' legfontosabb. Változnak az idők. E' czimszavakat „mindent fontolva tégy” ép azo Kötésyől vette az értekező, kiről egykoron a' „nemzeti ujság” olly magasatosan elmondá, hogy egy 30 évig szolgált megyei hajdu szintugy érdemelne emlék-ozslopot.

A' Világ 92—93dik számában „Kereskedésünk” ezim alatt melegen ajánlja Fiume tengervidékünk ápolását. Mondja, mikint ha iparunk, kereskedésünk előmozdítani akarjuk, Fiumére irányozzuk fő figyelmünket; ha külkereskedésünk jövődjét biztosítani — tengerpartunkat tág és biztos kikötővé alkotva, azt a' haza szívével — egy Pestről vezetendő vaspálya által kapcsoljuk össze. — Melly mulasztatlan kötelességünket az általa kifejtett ugy geographiai, mint külpolitikai helyzetünk sürgetősen javasolja. Szinte ezen számban A' tőke mint adóalap-rul szóló cikkben olvashatni: mikint a' nemzet, gazdaságnak fő elve, a' pénznek forgatása 's mit ez föltételez a' tőkék szaporítása. Mert pénz nélkül a' kézmű- 's ipar fel sem virágozhatik. Ez legszembetűnőbben mutatkozik magyar hazánkban, hol a' lelkesedésben nem szűkölködünk. Oda mutatnak a' szóbeli pörök 's hiteltörvényeink létesítése, és buzgalmunk a' nemzeti bank felállításában is. — E' nézetből a' tőkét is adó alá vetni czélszerűtlennek, de károsnak is nyilvánítatik, mert ez által a' nemzet életere, a' pénzforgás metszetnek meg. — Mi e' tárgyról — kapcsolatban a' többi adó-fajjal — terjedelmesebben fogunk szólni. —

Spanyolország.

(A' cortesülések elhalasztattak. Espartero Barcelonába indult. Valenciában és Palmában zendülési mozgalmak.) Nov. 22ikén a' kormányzó azon rendelete olvastaték föl a' cortesben, melly a' követeket bizonytalan időre elosztatja. Előttevaló nap délután Espartero csakugyan utnak indult Barcelona felé; a' polgárkatonaság Madridban hosszú sorokban tisztelge, 's a' nép is mindenütt legnagyobb örömrivalgással fogadá Esparterot, ki Rodil kíséretében lóháton hagyá el a' fővárost, 's buzdító beszédet intézett a' polgárkatonasághoz, melly azt hangos éljenzéssel viszonozta. A' haditárca ideiglen Capaz tengerészminiszterre bízott. Espartero 4 ezredet 's hatalmas álgutelepet vitt magával, 's Madrid jelenleg egészen a' polgárkatonaságra van bízva, hol nov. 24ikeig legkisebb zendü-

lési mozgalmak sem mutatkoztak jelei. Valenciában és Palmában, a' barcelonai zendülés hírére, szinte lázadás ütött ki, 's Figueras vidékén is fegyveres csapatok mutatkoznak Terradas vezérlete alatt, ki a' barcelonai zendülés után szökött Spanyolországba Perpignanból. Barcelonában még minden a' régi helyzetben van. —

Anglia.

(Vélemény a' khinai győzelemről. Elegy.) London, nov. 27ikén: „A' khinai háboru olly nagy eredményt szült, minőt a' legvérmesb várakozásu hazafiak sem véltek reményelhetni, pedig Khina azért mégis csak olly hatalmas és független marad, mint volt; sőt alkalmasint még erősbült is, miután sérthetőségét megismeré, 's egyszersmind ellenségitől a' hadviselést megtanulta. Egyébiránt ne gondolja senki, hogy ezen háboru által csupán mákonyát akará Khinára tukmálni Anglia; épen nem, Anglia ezen mesés birodalmat az egész világ kereskedésinek meg akará nyitni, 's ez most sikerült is, és nem csupán kizárólag Angliának fog üdvös gyümölcsöket termeni. — HudsonLowe táborfő, a' sz. ilonai foglyár tulajdonosává nevezeték ki az 50ik serezednek, mi által az abban szolgáló tisztiek sértve hiszik böcsületöket, miután ezen ember fölött még életében eltörte a' történetírás a' pálezát. — A' királyné és férje még folyvást Walmer-kastélyban mulatnak. — Fridrik cs. kir. fhg. legközelebb a' chatami hajógyári raktárt szemléltette meg. — Nov. 23ikán fényesen ünneplék meg országszerte a' khinai diadalt. Afganisztanban is közelít a' békekötés, mellynek létesültén azonnal országszerte nemzeti ünnep fog tartatni, ahhoz hasonló, mellyel az 1814iki békekötés ünnepléte. — Pottinger jelentése szerint egy tatár táborfő, látván, hogy az angolok győztek, házába vonult, meggyújtá azt, 's karszékben ülve porrá égett.“ —

Franciaország.

(Vélemény Anglia és Franciaország jelen viszonyairól. Egy.) Paris nov. 29kén: „Ha valaha, ugy most csakugyan kívánatos, hogy a' meghasonlás Anglia és Franciaország közt tovább ne terjedjen, 's azért reménylik, miszerint Guizot közelítést kísértend meg, mennyire azt a' nemzeti méltósággal összeegyeztethetni. Reményelhetni különben, hogy a' közelebbi viszonyba lépést Franciaországgal maga Anglia is kívánja 's örömet teend meg mindent ennek kieszközlésire, mihelyt illő hangon fog arra fölszólíttatni. Franciaország a' hajómotozási szerződésben, böcsületének esorbulása nélkül nem részesülheté 's ezt Anglia bizonyosan méltánylani fogja, miután magának sem lehet hajlandósága olyasmit elkövetni, mi által böcsülete esorbulást szenvedne, 's így azt természetesen más országtól követelheti. — Algirban Orleans hg tiszteletére emléket szándék aláírás utján fölláttatni; eddig már 38 ezer frank gyűlt e' czélra. — Paris vidékén a' tél mindedig igen lágy. —

É R T E S I T Ő.

NEMZETI VÁLLALAT

Ha nem akarjuk tagadni, hogy bírnak sejtéssel egyes emberek 's e' sejtés ösztönénél, mondhatnók, fensőbb sugalomnál fogva létezők és boldogságuk föntartása végett czélszerűleg intézkednek; a' nélkül, hogy tán képesek volnának tisztán két okát adni gondoskodásuknak; ha ezt tagadni nem akarjuk, nem fogjuk kétségbe vonhatni, miszerint egész nemzetek is bírnak sejtéssel. Mi legalább ennek véljük egy részben tulajdoníthatni azon élelnek mozgalmat, melly közelebbi időkben a' nemzeteket olly intézkedések hozatalára buzdította, mellyeknek külső hatását jelen viszonyinkban legnagyobb türkészség mellett sem mindig találhatjuk fel. Illy intézkedéseknek tartjuk a' nemzetiség megőrzésére 's föntartására majdnem minden országban történeteket; még olly országokban is, hol nagy biztosítékot nyújt maga a' nyelv e' gy s é g, mellyre az ország minden lakosát hatalmas rokonszenvi kapcsolattal fűzi össze. —

A' sejtésem, mellyről szólunk, átzezi nemzetünk keblét is; de nálunk e' sejtélemmel még egy szükség-érzet is párosul; azon szükség, mellynek megszűntetése végett közelebbi mult országgyűlésünk előrelátó böleséggel gondoskodott; azon szükség, mellynek ellenében hazánk minden lelkes megyéje 's törvényhatósága intézkedést tön, mellynek esőkentésére minden jó és igaz magyar-nak tehetsége szerint munkálkodnia kell. E' szükségérzet nemzetiségünk szilárd-sághányának érzete, mit főképp nemzeti nyelvünk terjesztése, honunk iránti szeretet ébresztése, a' nemzeti érdekeknek, czélokknak megismertetése által vélünk megszüntethetni. Erre legfőbb eszközül szolgálának az olvasmányok, mellyekben kellemes időtöltés mellett a' szívnek hazafias érzelmekre fogékonyá tétele mind azon uton és módon megkísértetik, mellyek a' költészetnek mindenek fölött hatalmában állanak, ha e' hatalommal mindenütt erkölcsnemesítő, hazafiképező, nemes és nagy érzelmekre sziatugy, mint cselekvényekre buzdító tisztá, szent akarat is párosul. —

Midőn tehát az élet minden viszonyában a' nemzetiség magas eszméjét látjuk rugonyul szolgálni, 's látunk minden erőt, minden akaratot és tehetséget oda irányoztatni, hogy nemzetiségünk minél szilárdabbá tétessék; hogy édes magyar nyelvünk minél általánosabban hangozzék a' hon minden polgárának ajkain; hogy eunek szeretetét még a' gyermekbe is átültessük 's haza iránti hő ragaszkodást minden e' hazában élő ember szívében fölébresztjük: lehetetlen volt nekünk is e' nemes irányhoz nem csatlakozni erőnk páranyságával 's összemunkálni az

irodalomban és irodalom által azokkal, kiket a' törvényhozás és törvények végrehajtása körében gyakorlati cselekvőség, magas ihletés — habár az élet más ösvényein — pályavezérekékké jelelt. Meg levén győződve, hogy azon olvasmányoknak, mellyek a' feltűntetett szent czélra munkálkodjanak, magyar szívből, magyar lelkéből, eredeti tollal kell írva lenniök, 's nemzeti érzelmeket és jellemet viselniök, hogy az olvasók hasonló érzelmeket és jellemet ébreszthessenek, elhatároztuk

„Magyar életképek”

ezim alatt jövő évtől kezdve hónaponként hat és hat ívnyi füzetekben a' nagyon tisztelt közönségnek olly olvasmányt nyújtani, melly dízes kiadása mellett példátlan olcsóság a' által nemcsak egy rég nélkülözött szükséglet fog pótolni, hanem mint édes hazánk dicsőítésére 's lelkes honfiak, főleg gyöngéd-érmelmű hölgyeink erkölcs- és izlésnemesítésére irányzott, a' maga nemében eddig első és egyetlen vállalat t. munkatársaink segítségével, reméljük, kivándjaga magának azon méltánylást, mellyre a' t. közöns. **egyedül nemzeti érdekek előmozdítását** tárgyzó 's e' szerint **minden idegen elemet kirekesztő** próbálatok iránti fogékonyasága bizonyosan érdemesítendi. —

Tartalmát képezendik: novellák, történeti beszédek, regék, népmondák, jellemrajzok, életrajzok (elbeszélési modorban), humoristikai elmefuttatások a' társasélet fonákágai felett, levelezések az életviszonyok felvilágosítása és nemesítésére. utazások 's a' t. mellyekhez sorozatnak költői elbeszélések, romanczok, balladák és legendák.

Azon t. ez. honi írónak, kik jelen vállalatunkat hazafiúi buzgalommal és szeretettel elősegíteni méltóztatnak, minden nyomtatott ívtől 16 pengő forintnyi tiszteletdíjjal kedveskedendünk, mellyre nézve munkájok megjelenése után azonnal rendelkezni kéretnek.

Az első füzet f. é. január utólján fog megjelenni: ára finom velinen, nagy Sad rétb. ujonnan öntött betűkkel és csinos borítékban, csak két ezüst huszas: az első füzet átvételével mindjárt a' másodiknak ára is letétetik, mellyért azután az első hat füzetből álló kötet utolsó füzeté ingyen fog kiszolgáltatni. A' füzetek ezentuli folytatását az irántoki részvét határozandója meg. Kelt Budapesten december 10kén 1841. — **Heckenast Gusztáv** m. k. kiadó-tulajdonos. **Frankenburg Adolf**, m. k. a' „magyar életképek” szerkesztője.

fr. évi fizetéssel és 10 fr. írószer-költség-vel együtt 618 fr. kezespénz szolgáltatása mellett — ezennel csöd hirdetik akképen, hogy a' kik e' hivatalt elnyerni kívánják, szabályszerűleg fölkészített folyamodásaikat f. e. dec. 10eig az itteni k. főfelügyelő hivatalhoz 's bányatörvényszékhez nyujtsák be. E' hivatalra következő lényeges tulajdonságok kívántatnak meg: jelesen el-

végzett bányász-iskolai tanulmányok, jól bebizonyult elméleti és gyakorlati ismeretek a' zuzómalmi összes munkálatokban, ügyesség a' számvetésben és fogalmazásban 's jártasság az itt divatozó nyelvekben. Nagy-Bánya, oct. 10. 1842. A' kir. főfelügyelő-hivataltól 's ker. bányatörvényszéktől. 3—3.

Gőzhajók elindulása PESTRŐL,

(míg az idő azt megengedi).

Pozsony és Bécs felé december 11, 13, 15, 17, 's st. minden másod napon Zimony és Drenkova felé.

Csöd bányai hivatalra.

Láposbányán a' kir. hutamesteri hivatal megürült, mellyhez 532 fr. évpénz, 12 fr. írószerköltség 's készszállás kapcsolva, 532 fr. kezespénznek kézpénzben vagy metalliquesokban teendő szolgáltatása mellett.

Azok, kik e' hivatalt elnyerni ohajtják, a' legújabb rendszabály szerint fölkészült folyamodásaikat f. e. dec. 15eig az alulirt helyre 's hivatalhoz juttatni el ne mulasztsszák.

E' hivatalra lényeges megkivántatóságok: jelesen elvégzett bányász-akadémiai tanulmányok, tanúsított ügyesség a' hutai, próbálási és számviteli összes munkálatokban 's jártasság az itt divatozó nyelvekben. Nagy-Bánya, oct. 31. 1842. A' kir. főfelügyelő hivatal 's kerületi bányatörvényszéktől. —3

Csöd bányai hivatalra.

A' kappikbányán megürült kir. zuzómalom-igazgatói hivatalra — melly 618

Haszonbéri árverés.

Az örök-alapítványi javakhoz tartozó taksonyi birtokban levő, Pesttől két órányi távolságra az országuton fekvő nagy vendéglő, tulajdon szeszkes italok mérési jogával, nemkülönbén pálinka- és serház f. é. dec. 12én helyben Taksonyban tartandó nyilvánosan árverésen 1843dik évi aprilis 15ő napjától egymást követő három évre bérebe fog adatni, béreni kívánók ezennel meghivatnak. 2—3)